

Wydział Nauk Medycznych

Nazwa modułu (przedmiotu)		Opieka i edukacja terapeutyczna – ból ostry i przewlekły (w tym terapia bólu u dorosłych)				Kod przedmiotu	B-OiETwBoiP_II			
Kierunek studiów		Pielęgniarstwo								
Profil kształcenia		Praktyczny								
Poziom studiów		Studia drugiego stopnia								
Specjalność		Zachowawcza								
Forma studiów		Stacjonarne i niestacjonarne								
Semestr studiów		II								
Tryb zaliczenia przedmiotu		Egzamin		Liczba punktów ECTS				Sposób ustalania oceny z przedmiotu		
Formy zajęć i inne		Liczba godzin zajęć w semestrze		Całkowita	2,5	Zajęcia kontaktowe	2		Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym	2
		Całkowita	Praca studenta	Zajęcia kontaktowe	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się w ramach form zajęć					Waga w %
Wykład		15	5	10	Egzamin pisemny lub ustny					25%
Ćwiczenia CSM		25	15	10	Zaliczenie na ocenę/kwestionariusz oceny/ checklista					35%
Zajęcia praktyczne		10	5	5	Zaliczenie na ocenę kwestionariusz oceny / checklista					20%
Praktyka zawodowa		15	5	10	Zaliczenie na ocenę/ obserwacja w warunkach rzeczywistych					20%
Razem:		65	30	35						Razem
Kategoria efektów	Lp.	Efekty uczenia się dla modułu (przedmiotu)							Efekty kierunkowe	Formy zajęć
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:										
Wiedza	1.	metody i narzędzia oceny i monitorowania odczuwania bólu przez pacjenta;							B.W45.	Wykłady
	2.	zasady i metody farmakologicznego i nefarmakologicznego postępowania przeciwbólowego w różnych sytuacjach klinicznych u dorosłych, w tym osób starszych;							B.W46.	Wykłady
	3.	działanie i skuteczność leków przeciwbólowych z różnych grup (opiodowe i nieopiodowe leki przeciwbólowe, niesteroidowe leki przeciwzapalne – NLPZ, drabina analgetyczna i koanalgetyki) oraz ich działania niepożądane;							B.W47.	Wykłady
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:										
Umiejętności	1.	wykorzystywać standaryzowane narzędzia do oceny natężenia bólu, z uwzględnieniem wieku i stanu klinicznego pacjenta;							B.U58.	Wykład, Ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	2.	samodzielnie dobierać i stosować metody leczenia farmakologicznego bólu ostrego i przewlekłego oraz metody nefarmakologicznego leczenia bólu w zależności od stanu klinicznego pacjenta;							B.U59.	Wykład, Ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	3.	monitorować skuteczność leczenia przeciwbólowego oraz modyfikować dawkę leku przeciwbólowego w zakresie zlecenia lekarskiego;							B.U60.	Wykład, Ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	4.	prowadzić edukację pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w procesie terapii bólu ostrego i przewlekłego;							B.U61.	Wykład, Ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:										
Kompetencje społeczne	1.	Krytycznej oceny własnej i cudzej, działania przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych							K.S2	Wykład Ćwiczenia Zajęcia praktyczne
	2.	Okazania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i solidarność zawodowa							K.S3	Wykład

				Ćwiczenia Zajęcia praktyczne
	3.	Rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazuje priorytety w realizacji określonych zadań	K.S4	Wykład Ćwiczenia Zajęcia praktyczne
	4.	Ponoszenia odpowiedzialność za realizowane świadczenia zdrowotne	K.S5	Wykład Ćwiczenia Zajęcia praktyczne

Treści kształcenia

Wykład	Metody dydaktyczne	
Tematyka zajęć		
1. Wprowadzenie do problematyki bólu: definicje, klasyfikacje i mechanizmy powstawania bólu Definicja bólu wg IASP Klasyfikacja bólu: ból ostry, przewlekły, neuropatyczny, psychogeny, idiopatyczny Mechanizmy powstawania bólu i drogi przewodzenia bodźców bólowych Neurofizjologia bólu i neuroprekażniki Czynniki wpływające na odczuwanie bólu (fizyczne, psychologiczne, społeczne, kulturowe) 2. Metody i narzędzia oceny bólu u pacjenta dorosłego i starszego Skale oceny bólu: NRS, VAS, VRS, skale obrazkowe Kwestionariusze do oceny bólu przewlekłego Rola obserwacji pielęgniarskiej i wywiadu Znaczenie samooceny i oceny bólu u osób z zaburzeniami komunikacji (np. skale PAINAD) 3. Farmakologiczne leczenie bólu – podstawy terapii przeciwbólowej Drabina analgetyczna WHO Grupy leków przeciwbólowych: nieopiodowe, opiodowe, NLPZ, koanalgetyki Wskazania, dawkowanie, działania niepożądane Praktyczne aspekty ordynowania leków przeciwbólowych przez pielęgniarkę 4. Niefarmakologiczne metody leczenia bólu i ich zastosowanie w praktyce pielęgniarskiej Techniki fizyczne: TENS, ciepłolecznictwo, zimnolecznictwo Metody psychologiczne i behawioralne: relaksacja, treningi oddechowe, techniki wizualizacji Wsparcie emocjonalne i edukacja pacjenta Zintegrowane podejście do terapii bólu (bio-psycho-społeczne) 5. Zarządzanie bólem w wybranych sytuacjach klinicznych u dorosłych i osób starszych Terapia bólu w chorobach przewlekłych (np. nowotwory, RZS, choroby zwyrodnieniowe) Ból pooperacyjny – strategie postępowania Ból w opiece paliatywnej i hospicyjnej Rola pielęgniarki w interdyscyplinarnym zespole leczenia bólu		
Razem liczba godzin:		10

Ćwiczenia CSM	Metody dydaktyczne	Pokaz, instruktaż wstępny, bieżący i końcowy
Tematyka zajęć		
1. Ocena bólu z wykorzystaniem standaryzowanych narzędzi – praca z pacjentem w różnym wieku i stanie klinicznym Praktyczne wykorzystanie skal oceny bólu: NRS, VAS, VRS, skala Wong-Baker, PAINAD Dobór narzędzia do wieku, zdolności komunikacyjnych i stanu pacjenta (np. pacjent nieprzytomny, z demencją, dzieci, osoby z zaburzeniami mowy) Symulacje i studia przypadków 2. Samodzielny dobór i zastosowanie metod leczenia bólu – przegląd klinicznych scenariuszy Ćwiczenia w doborze odpowiednich metod terapii: farmakologicznych i niefarmakologicznych (w zależności od rodzaju bólu i stanu klinicznego) Rozpoznawanie wskazań i przeciwwskazań do stosowania NLPZ, opiodów, koanalgetyków Praktyczne zastosowanie metod niefarmakologicznych: zimno, ciepło, techniki relaksacyjne 3. Monitorowanie skuteczności leczenia przeciwbólowego – dokumentacja i decyzje terapeutyczne Nauka prowadzenia dokumentacji bólu (np. karta oceny bólu, karta obserwacji pacjenta) Ocena skuteczności leczenia – analiza danych z kilku dni leczenia pacjenta Modyfikacja dawki leku na podstawie obserwacji i zleceń lekarskich (w ramach kompetencji pielęgniarki) 4. Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie leczenia bólu – scenki edukacyjne i symulacje Komunikowanie informacji o leczeniu bólu w sposób zrozumiały dla pacjenta i jego bliskich Edukacja dotycząca stosowania leków, ryzyka działań niepożądanych, technik niefarmakologicznych Ćwiczenia z użyciem scenariuszy pacjentów (np. ból nowotworowy, ból przewlekły w chorobie zwyrodnieniowej, ból pooperacyjny)		
Razem liczba godzin:		10

Zajęcia praktyczne	Metody dydaktyczne	Symulacja – oparta na scenariuszu wysokiej wierności Opis przykładowego przypadku
Tematyka zajęć		
Ocena i leczenie bólu przewlekłego u pacjenta z chorobą zwyrodnieniową stawów kolanowych Zintegrowana opieka nad pacjentem z przewlekłym bólem kręgosłupa lędźwiowego – podejście interdyscyplinarne Ocena i leczenie bólu ostrego pooperacyjnego u pacjenta po cholecystektomii laparoskopowej		
Razem liczba godzin:		5

Praktyka zawodowa:	Tematyka praktyki zawodowej
Ocena bólu w praktyce pielęgniarstwie – zastosowanie narzędzi standaryzowanych u pacjentów w różnym wieku i stanie klinicznym Obserwacja i samodzielna ocena bólu z wykorzystaniem skal (VAS, NRS, PAINAD, Abbey Pain Scale) Dobór narzędzi oceny bólu u pacjentów z ograniczoną komunikacją (np. osoby starsze z otępieniem) Dokumentowanie wyników w kartach obserwacji bólu Dobór metod terapii bólu – farmakologiczne i niefarmakologiczne interwencje pielęgniarstwie w praktyce klinicznej Obserwacja ordynowania i podawania leków przeciwbólowych (w tym opioidów, NLPZ, koanalgetyków) Udział w doborze technik niefarmakologicznych: okłady, masaż, pozycjonowanie, wsparcie psychiczne Udział w konsultacjach z zespołem terapeutycznym (lekarz, farmaceuta, fizjoterapeuta) Monitorowanie skuteczności terapii bólu – analiza odpowiedzi pacjenta i modyfikacja działań Ocena skuteczności leczenia na podstawie obserwacji i relacji pacjenta Analiza objawów niepożądanych i podejmowanie działań pielęgniarstwie Modyfikacja dawkowania leków w zakresie zlecenia lekarskiego i dokumentacja działań Edukacja terapeutyczna pacjenta i rodziny w zakresie terapii bólu Prowadzenie rozmów edukacyjnych z pacjentem i/lub rodziną (np. instruktaż przy wypisie ze szpitala) Informowanie o lekach, możliwych działaniach niepożądanych, samodzielnym monitorowaniu bólu Edukacja w zakresie niefarmakologicznych metod kontroli bólu (relaksacja, techniki oddechowe, ciepło/zimno) Współpraca zespołowa w opiece nad pacjentem z bólem przewlekłym lub ostrym – udział w multidyscyplinarnym podejściu Udział w odprawach, konsultacjach i planowaniu opieki Obserwacja i analiza roli pielęgniarki w zespole leczenia bólu Ocena barier komunikacyjnych i organizacyjnych w opiece przeciwbólowej	
Razem liczba godzin:	10

Literatura podstawowa:

1.	Ból. Przewodnik dla lekarzy i pielęgniarów / red. Jerzy Wordliczek, Jan Dobrogowski. PZWL Wydawnictwo Lekarskie. Warszawa 2022
2.	Leczenie bólu / red. Jan Dobrogowski. Medycyna Praktyczna. Kraków 2021
3.	Ból w praktyce klinicznej. Aspekty medyczne i psychologiczne / red. Jacek Jarosz. PZWL Wydawnictwo Lekarskie. Warszawa 2020
4.	Farmakoterapia bólu / red. Michał Krajnik, Ewa Jassem. Wydawnictwo Czelej. Lublin 2021

Literatura uzupełniająca:

1.	Pielęgniarstwo internistyczne / Suzanne C. Smeltzer, Brenda G. Bare, Janice L. Hinkle, Kerry H. Cheever. PZWL Wydawnictwo Lekarskie. Warszawa, ostatnie wydanie
2.	Pielęgniarstwo. Teoria i praktyka. Tom 1–2 / Barbara Kozier, Glenora Erb, Audrey Berman, Shirlee Snyder. Elsevier Urban & Partner. Wrocław, ostatnie wydanie
3.	Ból w geriatric. Teoria i praktyka / red. Krzysztof Puchalski, Katarzyna Kędziora-Kornatowska. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Toruń 2020
4.	Farmakoterapia bólu / red. Michał Krajnik, Ewa Jassem. Wydawnictwo Czelej. Lublin 2021